

Nr 17.

Av herr **Löfvander m. fl.**, *angående bestämmelser om märkning av importerad havre medelst färgning.*

Den under de sista två åren våldsamt stegrade havreimporten ger en stor del av våra lantbrukare anledning till stora bekymmer. Mångenstädes är havreodling till avsalu ett viktigt led i jordbrukarnas ekonomi, och en rubbning härav i form av försvärad avsättning och priser, som icke täcka produktionskostnaderna, medför allvarliga olägenheter.

Denna stora havreimport, som försiggår under sådana former, att den torde få räknas som regelrätt dumping, är även ur andra synpunkter föga önskvärd. En blick på statistiken visar, att den i viss mån koncentreras till särskilda tider av året. Under åren 1928 och 1929 fördelade sig importen för de nio första månaderna på följande sätt (1,000 kg i runda tal):

	1928	1929
Januari	2,648	2,423
Februari	2,665	781
Mars.....	3,669	3,236
April	1,649	10,581
Maj	4,437	4,599
Juni	388	1,089
Juli	419	1,061
Augusti	572	5,420
September.....	8,190	7,738
Oktober	7,835	7,069

Särskilt under år 1929 falla de höga siffrorna för vårmånaderna i ögonen. Icke mindre än 18,000 ton importerades under tiden mars—maj, varav 10,500 ton ensamt under april. Det synes knappast finnas annan förklaring härtill, än att utländsk havre i betydande utsträckning sålts som utsäde, ehuru man kan antaga, att den i regel icke alls lämpade sig härför, liksom det är troligt att köparna icke ens visste om det inköpta utsädets ursprung.

Det förefaller klart, att det skulle vara av stor betydelse, om åtgärder vidtoges för att, t. ex. genom färgning, låta köparna få reda på varans

ursprung, och lantbruksstyrelsen, som haft frågan under utredning, har ju även i skrivelse till Kungl. Maj:t den 24 september 1929 framlagt förslag om åtgärder till förhindrande av att utländsk havre utbjödes såsom svensk.

Det syntes lantbruksstyrelsen, som om erforderliga åtgärder till jordbrukets skydd på förevarande område, såvitt anginge spannmålsväxter, måste inriktas på att skapa garanti för att importerad spannmål, som utbjödes till utsäde, icke såldes med mindre upplysning lämnades om varans utländska ursprung. Främst ifråga om havre syntes någon större fara föreligga för att utländska sorter importerades och således under uppgift om eller sken av att de vore av svensk odling och inhemskt ursprung. Att havren i detta fall intoge en viss särställning sammanhängde därmed, att detta sädeslag i regel mognade sent och att en tidigare mognad särskilt för mellersta och norra Sverige vore av mycket stor betydelse. Då det ofta vore omöjligt att på utsädesvaran skilja mellan tidigare svenska och sena utländska sorter, föreläge lätt fara för förväxling. Den enda effektiva åtgärd, som kunde tänkas komma ifråga, vore märkning av den importerade varan, så att ett utbudande av denna vara såsom svensk omöjliggjordes. Genom färgningsprov, som verkställdes å tullverkets laboratorium, hade lantbruksstyrelsen blivit övertygad om att färgning med eosinlösning av såväl vit som svart havre lätt kunde verkställas. Huvudparten av till landet importerad havre komme uppenbarligen till användning för utfodringsändamål eller såsom råvara vid gryntillverkning. Enligt vad lantbruksstyrelsen kunnat utreda, rådde intet tvivel därom, att sådan färgning vore ur hälsosynpunkt oskadlig för såväl människor som djur. Emellertid kunde förutsättas, att de svenska havregrynskvarnarna skulle komma att resa starka invändningar emot färgning av importhavre. Vid undersökning av färgad havre hade nämligen befunnits, att färgen genomträngde det yttre omgivande skalet och färgade själva kärnan röd. Användningen av importerad havre vid gryntillverkningen torde därför komma att medföra förekomsten av ett och annat rödfärgat gryn i den färdiga produkten. Om också detta enligt lantbruksstyrelsens mening icke på något sätt borde hindra användningen av importerad havre för framställning av havregryn, komme dock färgningen givetvis att för producenten medföra den olägenheten, att den köpande allmänheten själv kunde konstatera, huruvida "svenska havregryn" tillverkats av utländsk vara eller ej. Ursprungsmärkning av foderhavre kunde enligt lantbruksstyrelsens förmenande äga sitt berättigande. Det hade ansetts omöjligt att — på grund av svårigheterna att klargöra, huruvida utbudet havre vore uppblandad med importvara eller ej — utfärda bestämmelser om företräde åt svensk havre vid upphandling. Varje försök att ifråga om havre och produkter därav vid upphandling för statens och andra allmänna institutio-

ners räkning tillförsäkra jordbrukets idkare samma rätt till företräde för sina produkter, som i så stor utsträckning tillförsäkrats industrien, torde ock utan märkning av importhavre i stort sett vara dömt att misslyckas. Lantbruksstyrelsen ansåg sig sålunda böra föreslå Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser om märkning av importerad havre medelst färgning med eosinlösning. Kostnaden för eosinbehandlingen borde åläggas importören.

Jordbruksutredningen har i avgivet yttrande enhälligt tillstyrkt lantbruksstyrelsens förslag och framhållit betydelsen av att de föreslagna bestämmelserna snarast måtte utfärdas.

De farhågor, som av hörda myndigheter uttalats för havregrynsindustriens vidkommande, förefalla oss betydligt överdrivna. Då färgningen icke medför någon hälsofara eller eljest försvårar användningen, föreligger ju intet reellt hinder för de tillverkare, som så önska, att fortfarande använda sig av utländsk vara, i fall de anse denna bättre, men däremot vinnes fördelen att, som lantbruksstyrelsen framhållit, den köpande allmänheten kan konstatera varans ursprung. Särskilt vid leveranser till statliga och andra allmänna institutioner borde möjligheten att konstatera ursprunget vara en fördel.

Jordbruksnäringen har ett stort och såvitt vi kunna finna fullt berättigat intresse av att lantbruksprodukternas ursprung fastställes, vilket i detta fall icke torde på fullt tillfredsställande sätt kunna ske annat än genom färgning. Jämfört härmed böra grynkvárnarnas önskemål, som synas ha varit bestämmande för en av de avstyrkande myndigheterna, få stå tillbaka såsom varande av mindre vikt.

Vi tillåta oss därför hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utfärdande av bestämmelser angående märkning av importerad havre medelst färgning i huvudsaklig överensstämmelse med av lantbruksstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 24 sept. 1929 framställt förslag.

Stockholm den 14 jan. 1930.

Axel Löfvander.

L. Tjällgren.

H. Andersson.

Fr. Julin.